

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛНО ВЪНШНО
ОЦЕНЯВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ VII КЛАС ПРЕЗ УЧЕБНАТА
2015/2016 ГОДИНА**

1. Националното външно оценяване на учениците в VII клас се осъществява чрез писмени изпитвания за установяване постигането на очакваните резултати от обучението, определени с учебните програми по чужди езици от КОО „*Чужди езици*“, по учебните предмети от КОО „*Обществени науки, гражданско образование и религия*“ и по учебните предмети от КОО „*Природни науки и екология*“.
2. Националното външно оценяване на учениците в VII клас по *Български език и литература* и по *Математика* като част от приемния изпит се осъществява съгласно разпоредбите на Наредба № 11 за приемане на ученици в държавни и общински училища и съгласно Заповед № РД 09 – 1223/28.08.2015 година за определяне на график на дейностите по приемане на ученици в държавни и общински училища след завършен VII клас и след завършено основно образование за учебната 2015/2016 година.
3. Националното външно оценяване на знанията и уменията на учениците се провежда в държавните, общинските и в частните общообразователни училища по чл. 26, ал. 1, т. 2, т. 3, т. 5, т. 6, т. 9, т. 10 и т. 12 от Закона за народната просвета (ЗНП).
4. Националното външно оценяване се провежда и в специалните училища по чл. 26, ал. 1, т. 11 от ЗНП, в които се обучават ученици в VII клас с увреден слух, с нарушено зрение, с хронични заболявания (от оздравителните училища) и с девиантно поведение (от възпитателните училища-интернати и от социално-педагогическите интернати).
5. Националното външно оценяване се провежда и за учениците със специални образователни потребности, интегрирани в училищата по чл. 26, ал. 1, т. 2, т. 3, т. 5, т. 6, т. 9, т. 10 и т. 12 от Закона за народната просвета. Участието на учениците със специални образователни потребности, които не постигат държавните образователни изисквания за учебното съдържание по някои от учебните предмети по т. 1, се преценява от екипа от специалисти по чл. 37, ал. 3 от

Правилника за прилагане на Закона за народната просвета (ППЗНП) съвместно с родителите.

6. Изпитните материали и критериите за оценяване на знанията и уменията на учениците се подготвят на национално равнище от Центъра за контрол и оценка на качеството на училищното образование и се съгласуват със съответните експерти от дирекция „Образователни програми и образователно съдържание“ в МОН.
7. Изпитните материали, в т.ч. и аудиофайловете за компонента „Слушане с разбиране“ от КОО „*Чужди езици*“, както и адаптираните на уголемен шрифт (Arial bold 22 pt.) от Центъра за контрол и оценка на качеството на училищното образование материали за писменото изпитване на слабовиждащите ученици, както и съответните пароли за разсекретяването им се получават по електронен път 30 минути преди началото на всяко изпитване и се разсекретяват от директора на училището, който ги предава за размножаване на училищната комисия в деня на изпитването по съответния учебен предмет.
8. На учениците с увреден слух изпитният материал за компонента „Слушане с разбиране“ от КОО „*Чужди езици*“ се предоставя на хартиен носител.
9. На учениците с нарушено зрение изпитните материали се предоставят в необходимия формат, който те използват в процеса на обучението си – брайлов шрифт, уголемен шрифт Arial, bold 22 pt или компютърна говореща програма JAWS.
10. На ученици с обучителни трудности при дислексия изпитните материали може да се предоставят на уголемен шрифт Arial, bold 16 pt.
11. Изпитванията на ученици със специални образователни потребности, които не могат да полагат писмен изпит, се провеждат устно от училищна комисия след представяне на медицински документ от лекарска комисия.
12. Изпитванията на учениците с физически увреждания – с нарушения на моториката на горните крайници, на ученици с обучителни трудности при дисграфия и дискалкулия и при ученици с разстройства от аутистичния спектър, могат да се провеждат с помощта на компютър.
13. Изпитването за всеки от учебните предмети или КОО се провежда едновременно за учениците от всички паралелки в училището и започва в 10.00 часа на определения ден.
14. Изпитването по всеки от определените учебни предмети и КОО е писмено и се провежда чрез решаване на тест. Продължителността на изпитването по учебни

предмети от КОО „Обществени науки, гражданско образование и религия“ и от КОО „Чужди езици“ е 60 мин., а по по учебни предмети от КОО „Природни науки и екология“ – 90 мин.

15. Изпитванията на учениците от училищата по чл. 26, ал. 1, т. 11 от ЗНП и за учениците със специални образователни потребности, интегрирани в училищата по чл. 26, ал. 1, т. 2, т. 3. т. 5. т. 6. т. 9. т. 10 и т. 12 от ЗНП, се провеждат, както следва: за КОО „Природни науки и екология“ за 130 минути, а за КОО „Обществени науки, гражданско образование и религия“, за КОО „Чужди езици“, за КОО „БЕЛ“ (модулът за външното оценяване) и по математика (модулът за външното оценяване) – за 100 минути.
16. Тестът по чужди езици включва 25 задачи с избираем отговор с три възможни отговора, от които само един е верен, и 5 задачи с кратък свободен отговор. Тестът по учебните предмети от КОО „Обществени науки, гражданско образование и религия“ включва по 13 задачи с избираем отговор с четири възможни отговора, от които само един е верен, и по 3 задачи със свободен отговор. Тестът по учебните предмети от КОО „Природни науки и екология“ включва по 10 задачи с избираем отговор с четири възможни отговора, от които само един е верен, и по 2 задачи със свободен отговор.
17. Националното външно оценяване на учениците в VII клас се координира и контролира на регионално равнище от началника на регионалния инспекторат по образованието (РИО), а на национално – от Министерството на образованието и науката (МОН).
18. Графикът на класните и на контролните работи за втория учебен срок в VII клас следва да бъде съобразен с графика на националното външно оценяване, за да не се получи претоварване на учениците.
19. Началникът на РИО в срок до 15 април определя със заповед състава и задълженията на регионална комисия за организация и контрол, която да организира дейностите, свързани с националното външно оценяване в училищата на територията на съответната област.
20. Началникът на РИО може да разреши присъствието в училищата на доброволни екипи от външни наблюдатели на изпитванията, в състава на които се включват представители на училищните настоятелства и учители. Те могат да наблюдават коректното организиране и провеждане на дейностите по разсекретяване и размножаване на изпитните материали.

21. Началникът на РИО осъществява контрол по време на изпитванията и на въвеждането на данните в училищата от региона.
22. Директорът на училището в срок до 5 май определя със заповед състава на училищната комисия за подготовка и провеждане на изпитванията за учениците в VII клас, на училищните комисии за оценяването на писмените работи на учениците, на квесторите и на учители четци по чужд език.
23. Директорът на специалното училище или на училището, в което се обучават интегрирано ученици с нарушено зрение, в срок до 5 май определя със заповед учители консултанти, владеещи брайл, за дешифрирането на изпитните материали от брайлов шрифт и за пренасянето на отговорите на учениците в бланките на изпитните материали.
24. Директорът на специалното училище или на училището, в което се обучават интегрирано ученици с нарушено зрение, в срок до 5 май определя със заповед учители консултанти за пренасянето на отговорите на учениците от разпечатките на говорещата програма JAWS в бланките на изпитните материали.
25. Директорът на специалното училище или на училището, в което се обучават интегрирано ученици с нарушено зрение (слабовиждащи ученици), в срок до 5 май определя със заповед учители консултанти за пренасяне на отговорите на учениците от материалите на уголемен шрифт в бланките на изпитните материали.
26. Директорът на специалното училище или на училището, в което се обучават интегрирано ученици с увреден слух, в срок до 5 май определя със заповед учители консултанти, които да направят жестомимичен превод на инструкциите за тези ученици.
27. Директорът на специалното училище или на училището, в което се обучават интегрирано ученици с физически увреждания – с нарушения на моториката на горните крайници, на ученици с обучителни трудности при дисграфия и дискалкулия и при ученици с разстройства от аутистичния спектър, в срок до 5 май определя със заповед учители консултанти за пренасяне на отговорите на учениците от компютърните разпечатки в бланките на изпитните материали.
28. Директорът създава необходимата организация за провеждане на изпитването и за оценяването на писмените работи на учениците, като гарантира секретността на информацията и обективността на резултатите.

29. Директорът, преди началото на външното оценяване, осигурява условия за провеждане изпитването за компонента „Слушане с разбиране“ от КОО „Чужди езици“.
30. За учениците със специални образователни потребности, които имат нужда от подкрепа по време на изпитванията, по преценка на екипа по чл. 37, ал. 3 от ППЗНП се осигурява отделна зала и присъствие на учители консултанти, владеещи брайл или жестомимика, или на учители консултанти – психолози, логопеди или ресурсни учители, за онези ученици със специални образователни потребности, които имат нужда от подкрепата на такива специалисти. Тези учители консултанти оказват съдействие, без да подпомагат пряко учениците при самостоятелното изпълнение на писмената работа.
31. По преценка на екипа по чл. 37, ал. 3 от ППЗНП и с оглед спецификата на обучителните трудности при ученици с дислексия, дискалкулия и дисграфия се осигуряват учители консултанти, които съдействат за разбиране на поставените въпроси и задачи, без пряко да отговарят на поставения въпрос или задача.
32. Директорът на специално училище за деца с нарушено зрение осигурява и необходимите условия и материали за провеждане на изпитванията (празни листове с брайлова хартия за вписване на отговорите от учениците) за учениците с нарушено зрение от специалните училища и за учениците с нарушено зрение, които се обучават интегрирано.
33. Училищната комисия за подготовка и провеждане на изпитванията организира дейностите, свързани с подготовката на залите за провеждане на изпитванията, с разпределението на местата на учениците по един на чин, с размножаването на материалите за писмената работа на учениците и с осигуряването на резерв от листове с редове за писане, подпечатани с печата на училището. При необходимост тя предлага на директора на училището промяна на седмичното разписание на учебните занятия за дните на изпитванията и отговаря за своевременното уведомяване на учениците за промяната.
34. Класните ръководители напомнят на учениците за необходимостта в деня на изпита да носят и резервни химикали, моливи и чертожни инструменти (линия, триъгълник, транспортир, пергел).
35. Учениците с нарушено зрение, които ще полагат изпит на брайлов шрифт, в деня на изпита носят брайлова машина и брайлови прибори за чертане, слабовиждащите ученици - оптични средства (лупи), а учениците с дискалкулия – калкулатор.

36. Квесторите са длъжни преди началото на изпитването по съответния учебен предмет или КОО да определят местата на учениците и да им проведат инструктаж. Те осигуряват нормалното протичане на изпитването в условия на самостоятелна и независима работа. Отговарят и за здравето и живота на учениците по време на изпитванията. Непосредствено след приключването на определеното за изпитването време предават писмените работи на учениците на директора на училището с приемателно-предавателен протокол.
37. Квесторите са длъжни преди началото на изпитването да проверят изправността на необходимата техника за компонента „Слушане с разбиране“ от КОО „Чужди езици“ и да пуснат запис на текста съгласно инструкциите към него. В случай че има проблем с техниката, текстът се чете от учители четци по съответните езици съгласно дадените инструкции.
38. По време на изпитванията не се допуска присъствие на учителите, които преподават на учениците от класа, с изключение на учителите четци по чужд език по т. 22 (в случай че са единствени в училището) при необходимост.
39. Учителите, които преподават в VII клас, не могат да бъдат квестори и оценители на писмените работи на своите ученици по учебния предмет, който преподават. Учителите, които са родители на ученици в VII клас, не могат да бъдат квестори. Те не могат да бъдат оценители на учениците от паралелката, в която учи тяхното дете. В случай че учителят, който преподава в VII клас, е единствен в училището, оценяването на писмените работи на учениците се организира от РИО.
40. След приключване на изпитването по съответния учебен предмет или КОО приемането и предаването на писмените работи на учениците между квестори, директора и училищната комисия за оценяване, включително и предаването им за съхранение, се извършва със съответен приемателно-предавателен протокол.
41. Бланките на изпитните материали, върху които учителите консултанти, владеещи брайл, са прехвърлили отговорите на учениците с нарушено зрение, работили на брайлов шрифт, се приемат и предават между учителите консултанти, директора и училищната комисия за оценяване със съответен приемателно-предавателен протокол.
42. Бланките на изпитните материали, върху които учителите консултанти са прехвърлили отговорите на учениците с нарушено зрение, работили с компютърна говореща програма JAWS, се приемат и предават между учителите

- консултанти, директора и училищната комисия за оценяване със съответен приемателно-предавателен протокол.
43. Бланките на изпитните материали, върху които учителите консултанти са прехвърлили отговорите на учениците с нарушено зрение (слабовиждащите ученици), работили с материали на уголемен шрифт, се приемат и предават между учителите консултанти, директора и училищната комисия за оценяване със съответен приемателно-предавателен протокол.
44. Бланките на изпитните материали, върху които учителите консултанти са прехвърлили отговорите на учениците с физически увреждания – с нарушения на моториката на горните крайници, на ученици с обучителни трудности при дисграфия и дискалкулия и при ученици с разстройства от аутистичния спектър, работили с помощта на компютър, се приемат и предават между учителите консултанти, директора и училищната комисия за оценяване със съответен приемателно-предавателен протокол.
45. Бланките на изпитните материали, върху които учителите консултанти са прихвърлили отговорите на учениците с обучителни трудности при дислексия, работили с материали с уголемен шрифт, се приемат и предават между учителите консултанти, директора и училищната комисия за оценяване със съответен приемателно-предавателен протокол.
46. Училищната комисия за оценяване, в която участва и техническо лице за въвеждане на резултатите в зададения електронен формат, проверява и оценява писмените работи на учениците в съответствие с критериите и изискванията, определени от МОН. След приключване на проверката комисията вписва броя точки върху писмената работа на ученика.
47. Резултатите от националното външно оценяване на учениците се въвеждат от училищната комисия в сайта <http://mon7.mon.bg> до 3 дни от провеждане на съответното изпитване.
48. По график, определен от директора на училището, училищната комисия дава информация на учениците и родителите им за получените оценки на писмените работи.
49. Писмените работи на учениците и документацията, свързана с националното външно оценяване на знанията и уменията им, се съхраняват в училището за едногодишен срок.

Изготвили:

Христина Маркова, главен експерт.....

Радостина Николова, главен експерт.....

Илияна Кехайова, държавен експерт.....